

Kleur, ruimte en sfeer

**De kinderen leren over de ruimtelijke werking van kleur;
kleurperspectief**

onderwerp

prehistorisch
panorama

techniek

oliepastel,
groepswork

formaat

ieder 32 x 50 cm
(staand)

Toelichting

Kleuren vervagen in de verte. Iedereen heeft wel eens gezien dat bomen aan de horizon niet groen maar blauw-grijs zijn. In de schilderkunst is dit verschijnsel dankbaar aangegrepen en toegepast. Als je op een schilderij de kleuren van datgene wat je veraf wil hebben fletser en valser maakt, dan *lijkt* datgene daardoor ook verder weg. De suggestie van diepte door kleur. Dit verschijnsel noemt men de kleurperspectief of atmosferische perspectief. In deze les onderzoeken de kinderen vooral dit aspect van kleur, en dus ook ruimte. Eerst met het thema panorama, uitgaande van gefantaseerde landschappen zoals die er in de prehistorie mogelijk uitzagen. Bij de alternatieve opdracht, kan het onderwerp direkter naar de waarneming gemaakt worden, bijvoorbeeld aan de hand van foto's e.d. Beide keren wordt het middel van kleurvervaging gehanteerd. Deze vervaging wordt bereikt door het lichter, blauwer en koeler maken van de kleur. Dit kan door wit, zwart en blauw toe te voegen, hierdoor verliest een kleur aan helderheid. De blauwige zweem die in werkelijkheid door de atmosfeer veroorzaakt wordt, bootsen we op deze manier na. Naast deze kleurperspectief zullen de inmiddels bekende aspecten van overlapping en kleiner-worden-naar-achteren uiteraard ook weer aan bod komen.

De techniek kan zowel schilderen als oliepastel of waskrijt zijn. Bij het panorama zullen de begrippen horizon, standpunt, blikveld en panorama natuurlijk duidelijk moeten zijn (zie o.a. *Ruimte 2* en blz. 140 van het handboek). De meest voor de hand liggende opstelling van de klas bij het panorama, is in lange rijen naast elkaar.

Begeleiding

We nemen de kinderen in gedachten mee naar de tijd dat er nog geen mensen bestonden. Onze woeste, nog ongecultiveerde aarde is slechts bevolkt met hele grote reptielen, de Sauriërs. De flora bestaat uit reuze-wolfsklauwen, paardestaarten en varens. In het documentatiecentrum en zeker in de bibliotheek zijn vast wel wat boeken te vinden over dit onderwerp. Nu wordt eerst uitgelegd, of door de kinderen zelf opgezocht, wat een panorama is. Denk daarbij aan het panorama Mesdag in Den Haag of het ondergronds panorama van de evolutie te Valkenburg (L.). Zo'n rondlopend schilderij gaan we met z'n allen maken! Ieder maakt een gedeelte, dat aan twee kanten moet passen aan het werk van de 'buren'. Het zeer lange schilderij bestaat uit stukken van staand formaat. Ons blikveld is te beperkt om het in één keer te overzien, je moet mee draaien. Aan de muren van de klas zal zo'n doorlopende afbeelding het goed doen, het lijkt een beetje alsof je *in* het schilderij staat. De voorste planten en dieren zijn het grootst, de bergen, vulkanen, wouden en zeeën in de verte zijn veel kleiner en vooral minder kleurig. Veel vormen overlappen elkaar. In het algemeen kunnen de kleuren bedacht worden. Niemand weet immers hoe het er toen precies heeft uitgezien. Toch kan niet iedereen zomaar z'n gang gaan, want zowel voorstelling als kleur moeten aan beide kanten in elkaar overlopen.

onderwerp

kustlandschap

techniek

schilderen

formaat

32 x 50 cm

Andere opdracht

Met hetzelfde doel als boven, maken we een bijzonder soort landschap, namelijk een kust. Met behulp van foto's, dia's of video bekijken we hoe diverse kusten eruit zien. We kiezen een rotsachtige kust met vele inhammen als onderwerp. De ene klip overlapt de andere en we krijgen een bijna trapsgewijze vervaging van de kleur naar achteren. Op de voorgrond komen bijvoorbeeld enkele grote rotsblokken. De eerste fase is het globaal weergeven van het land, de zee en de lucht. De tweede fase bestaat uit het maken van rotsen, wat begroeiing, een smalle strook zand, de branding en enkele wolkenpartijen. Voorin zijn de kleuren het duidelijkst, naar achteren wordt alles vaag.

Kunstlandschap, 12 jaar

Kunstlandschap, 10 jaar